

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več poštne stroški. „Soča“ z „Gosp Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gid. 40 kr. — Uredništvo in upravnništvo je v Tržni ulici (Mercato) 12, II.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se iz narodnih krogov. Plačuj se: za šestostopno petit-vrsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. Posamično številko se prodajajo po 2 kr. Rokopisi se ne vračajo.

Bodimo varčni!

Blagostanje je eden glavnih pogojev za pravo zadovoljnost in srečo kakor posamičnikov tako celih narodov. Zato obračajo vsi pravi rodoljubi svojo skrb in pozornost v to, da kakorkoli pospešujejo blagostanje med svojim narodom.

Do blagostanja se pa pride po poštenu in dovoljeni poti na različne načine; med temi so v prvi vrsti pridnost in varčnost.

O prvi ne nameravamo govoriti, saj narod naš je kakor ustvarjen za delo; naših delavcev iščejo povsod, ker so dajo uporabiti za vsa možna dela in ker so jako pridni.

Pridnost sama na sebi pa še ne zadošča, kajti nihče si ne opomore in ne pride do blagostanja, ako ne zna varčevati tega, kar si je prislužil v potu svojega obraza.

In te toli potrebne lastnosti pogrešamo pri Slovencih skoro brez izjeme. Res, nihče nam ne more ugovarjati, ako rečemo, da Slovenci smo preveč zapravljivi in potraten narod. Vsi naši sosede, Nemci in Lahi, so veliko bolj varčni od nas! In ta slaba lastnost nas ovira, da ne moremo tako hitro priti do blagostanja ali do prezaželjenih „boljših časov“.

Kdo ni še slišal zdihovati naših starejših očancev — in za njimi ponavlja isto tudi mlajši rod — pred toliko in toliko leti je bilo veliko boljše na svetu, da se je boljše in ceneje živelo in da so sploh bili „boljši časi“?

Taki tožniki imajo le deloma prav. Ako bi si pa postavili uprašanje: „kaj bi rekel sedanji razvajeni človeški rod, ko bi se nakrat vrnil tisti „boljši časi“, — prepričani smo, da bi nekoliko drugače govorili.

Da so nastopili „slabi časi“, krivi smo največ sami. Slabe letine in visoki davki so le v manjše delu vzrok sedanjemu gmotnemu propadanju marsikje med Slovenci.

Mi Slovenci ne znamo povsod spenemati egiptovskega Jožefa, ki je v sedmih dobrih letih polnil svoje žitnice za slaba leta, ki so sledila. Prezapravljivi smo! Ko nas nebó oblagodari z dobro letino, tedaj ne mislimo na to, kaj bi bilo z nami, ako bi naslednje leto nič ne pridelali. Takó je n. pr. letos jako dobra letina za sadje, katero se poleg tega še kaj dobro prodaja, kajti kupcev iz severnih krajev je veliko. Denarja pride torej prav veliko v deželo. Toda marsikje naši ljudje ne mislijo na to, da bi s tem denarjem poplačali dolgove in zastale davke, marveč menijo, da si po slabi in hudi zimi morajo privoščiti nekoliko boljših in veselejših dni.

Da, tudi naš ubogi kmet zasluži veselejših dni in to ne le nekoliko dni, marveč vedno naj bi živel zadovoljno in srečno! Toda do tolike zadovoljnosti si mora pomagati sam poleg pridnosti tudi z varčnostjo. Najpoprej treba poplačati dolgove, ki uni-

čujejo naš kmečki stan, in še le potem si lahko vsakdo kaj boljšega privošči. Zlasti pa naj bi se naše ljudstvo izogibalo potratnosti, t. j. uživanja in razveseljevanja čez mero, potrebo in stan.

Poglejmo naše okoličanske „javne plesse“, koliko denarja se tu zavrže! Kdo ima od tega dobiček? V prvi vrsti laški godci. Ali ne dajemo Lahom že dosti zasluzka na vse strani? Javni plesi so prava nesreča za naše ljudstvo, ker tu se prav potratno zapravlja težko prisluženi denar in pohujšnje mladina. Kolikor zapravi mladenič na takem plesu, imel bi za več tednov zadosti, da bi si lahko o primernih časih privoščil po kozarec dobrega vina.

Pa ne le naš kmečki stan, tudi delavski, srednji in gosposki stan so marsikje veliko bolj potratni od naših neslovenskih sosedov. Koliko denarja izdamo brez potrebe v tuje roke, ki nas potem tlačijo z našim kapitalom?!

Posnemajmo v tem oziru bratski narod češki, ki je varčnejši od nas, dasi je jako bogat. Narod češki je nenavadno skromen v svojih vsakdanjih potrebah. Zato je pa toliko požrtvovalnejši, kedar treba položiti kak dar na domovinski žrtvenik. Znano je namreč, kakó ogromne svote daruje ta vrli narod leto za letom za narodne ustanove in zavode, ki imajo namen, braniti češko ljudstvo pred nemškimi navali.

Bodimo zategadel delavni in varčni tudi mi Slovenci, da si utrdimo gmotno blagostanje, kajti le dobro stoječe in gmotno neodvisno ljudstvo more vstrajno in vsestransko braniti svoje narodne pravice in svoj narodni obstanek.

Razgled po svetu

Avstrijske novice. — (Z Dunaja) dohajajo zasebne vesti, da vlada namerava proglasiti Bosno in Hercegovino kot avstrijski pokrajini, ki se združite z Dalmacijo v eno upravno celoto. Rusija je baje privolila v ta korak naše vlade. (?)

— (Na Češkem) vrše se po vseh večjih krajih viharni politički shodi, ki končajo skoro brez izjeme z razpuščenjem. Narod je do skrajnosti razjarjen proti sedanjim odnosom v Avstriji.

— (Ministerski svet) se je že parkrat bavil z mislijo, ali bi ne kazalo prepovedati izvažanja krme v druge države, ko mnoge dežele v tem oziru silno trpé zaradi pomladanske suše. Ljudje morajo prodajati živino za vsak denar, mesó pa ni prav nič padlo v cenah. Prepoved bila je izdana učeraj.

— (V Krakovu) se je vršil prvi poljski katoliški shod; izrekel se je za versko šolo in posvetno vladu papeževo.

— (Upravno sodišče) je razveljavilo sklep mestnega zastopa praškega, da bi magistrat uredoval le v češkem jeziku. Takó skrbé za Nemce! Za Slovane se v drugih mestih takó ne brigajo!

— (Italijansko vseučilišče) so zahtevali na „Leginem“ glavnem zborovanju v Rivi na Tirolskem. Dokler pa teh ni, naj bi se dovolilo avstrijskim mladeničem učiti se na vseučiliščih v Italiji. — Ne bo nič! Saj Avstrija menda še ni takó neumna, da bo še bolj pospeševala irredentizem. To bi nam pošiljali izborne „patrijote“ iz Italije!

— (Tirolski deželni zbor) je začel v ponedeljek zborovati, toda novoizvoljeni italijanski poslanci, liberalci kakor klerikalci, niso prišli, ker zahtevajo poseben deželni zbor za italijanski del Tirola, kar bi bil seveda prvi korak do odpada k Italiji.

— (Splošno volilno pravico) začeli so čedalje glasneje zahtevati delavci tudi v Avstriji. Na Dunaju, v Pragi, v Budimpešti in po vseh večjih krajih vrše se velikanske demonstracije za tako volilno pravico. Na Dunaju se je udeležilo take demonstracije do 50.000 delavcev možkega in ženskega spola. Zahtevajo namreč, da bi imel volilno pravico vsak avstrijski državljan, če tudi ne plačuje davkov.

Hrvaško. — (Štrossmajer in Starčević) sta zapustila krapinske toplice; slovo med njima bilo je presrečno. Starčevića so pri dohodu v Zagreb viharno pozdravljali.

— (Zagrebski opozicijski listi) objavili so obširne spise o sokolskih slavnostih v Ljubljani. Vsi so edini v tem, da med slovenskimi in hrvaškimi Sokoli se mora ustanoviti še večje edinstvo nego doslej. Dal Bog!

— (V Zagrebu) bo prih. mesec shod slovenskih in hrvaških abiturijentov (srednješolcev, ki so prestali zrelostni izpit.) Takó se že med mladino goji slovensko-hrvaška uzajemnost. Naj cvete in raste!

— (Trojčki). Kmetica Ana Bosija iz Opatije pri Ludbregu povila je 1. t. m. trojčke, dva dečka in eno deklico, ki so vsi živi in zdravi. Krstila jih je na imena Marija, Ciril, Metod.

Goriške novice

Osebnosti. Gosp. Andrej Jeglič, sin deželnega računarja, imenovan je c. kr. sodnim pristavom v Tolminu. — S tem imenovanjem pride tudi tretje mesto pri tolminskem sodišču v zanesljivo, vestne in sposobne roke, takó da moremo tolminskemu okraju le častitati na tej pridobitvi.

Gospod Simon Rutar vrne se v kratkem v domovino. Zdaj se mudi v Carigradu, o katerem pravi, da: „takega mesta, kjer se družijo toliko bliščobe in krasote s tolikim siromaštvom in takošno umazanostjo, gotovo ni na svetu.“ Učeni gospod profesor vrne se skozi Plovidiv, Sredec in Belgrad na kratke počitnice med naše gore. Naj bi se dobro odpočil od dolgotrajnega in trudapolnega potovanja! Njegovo potovanje v južne kraje bo brez dvoma velikega pomena

za vedo in znanost v obče, za nas Slovence pa še posebej.

S prihodnjim šolskim letom dobimo zopet dva nemška profesorja v Gorico, ki ne razumeta deželnih jezikov. Na gimnazijo pride kot začasni učitelj Anton Tumber; — na realko pa neki Fr. Knittl, ki je goriškim Slovencem v žalostnem spominu še iz l. 1872., ko je tu služboval kot suplent in s katerim se je naš list že takrat bavil na nelaskave načine. Zadnji čas je služboval v Celju, od kjer je pa moral oditi vsled znanih homatij na gimnaziji. No, prav zato je Gorica najmanj pripravno mesto za takega moža! — Takó torej doživamo v Gorico same tujce, naši sinovi, ki poznajo razmere in jezike, pa tavajo po tujini!

Gosp. Jos. Sauli, kancelist v Kanalu, premeščen je k okrožnemu sodišču v Gorico.

Gosp. dr. Dragotin Treo napravil je v Gradcu odvetniški izpit z odličnim uspehom. Častitamo!

— Veleč g. dr. Anton Gregorčič, državni in deželni poslanec, pojde danes ali jutri v Karlove vane popolnjevati svoje ozdravljenje.

— Č. g. J. Primožič, kapelan v Kobarižu, imenovan je za vikarija v Logu; na njegovo mesto pride č. g. Ivan Leban.

„Matica Slovenska“ imenovala je našega slavnega rojaka visokorodnega gospoda Andreja barona Winklerja svojim častnim članom in izročila mu krasno izdelano diplomu. Gospod baron je na to poslal Matici sledeče pismo:

„Slavna „Matica Slovenska“! Krasna diploma, došla mi nedavno, katera mi spričuje v laskavih besedah, da me je slavna „Matica Slovenska“ v svojem zadnjem velikem zboru blagovoljno izvolila častnim družstvenikom, me je jako razveselila. Za to znamenje posebnega zaupanja, katero bodem vedno hranil in ki ostane v moji rodovini kot jeden najdražjih spominkov iz ljube dežele kranjske, izrekam slavnemu društvu prisrčno zahalo. — Slovencem v preteklih časih usoda ni bila prijazna. Kot dolgotrajna huda zima, so neugodne razmere ovirale razvoj in napredek tega nadarjenega in čvrstega naroda. A odkar v zadnjih desetletjih sije Slovencem mileje sonce, pokazala se je kmalu njih živna moč in krepkost. Cvetlica se zdaj za cvetlico razcveta na rodovitnem polju slovenskega slovstva; tako kakor je napredoval v primerno kratkem času narod slovenski, in to večidel ob svoji moči, ni napredoval v istem času še nje eden drug narod. Da se pa v sedanjosti dobi tako uspešno mej slovinci širi omika, je v obilni meri zasluga slavne „Matice Slovenske“. Po pravici se torej smem ponasati s tem, da me je ista sprejela med svoje častne družstvenike. Podpirati v prihodnje, v kolikor mi bo mogoče, njene blage namene, bo vedno moja prijetna dolžnost. Naj blagoslovi Bog prizadevanje „Matice Slovenske“! Z odličnim spoštovanjem Andrej baron Winkler m. p., c. kr. dež. predsednik v. p. V Tolminu, dne 12. julija 1893.

Drobne novice. — Strela je dvakrat udarila v Červinjanu; prvič je ubila neko ženo, drugič konja. — Duhovne vaje bodo letos v Gorici koncem avgusta. — Za slov. Alojzijevejšče došlo je zopet 400 gl. darov. Požrtvovalnost za dobrodelne narodne namene pri nas je res velika! — Malosemeniščani so sklenili šolsko leto z lepim koncertom. — Prošnje za sprejem v malo semenišče se morejo poslati do 15. avgusta. — Iz Tomaja poročajo, da tamošnji društveni vinograd obeta bogato trgatve. Dne 30. t. m. ob 4 pop. bo imelo društvo svoj občni zbor. — „Gospod Mirodolski“ je

krasna Stritarjeva povest, katero prinaša zdaj „Rinnovamento“ v dovršenem ital. prevodu g. Zamejskega. — V Gorici je umrl dr. Luigi de Luzenberger, hud nasprotnih Slovencev; star je bil 33 let.

„Goriška tiskarna“. — Pod takim imenom začne poslovati v Gorici nova tiskarna našega upravnništva v namen, da bi se naša dva lista mogla še bolj razviti in da bi mogli podajati za dosedanjo ceno še več berila nego doslej, kar je mogoče doseči edino le s tem, ako imata lista lastno tiskarno. — Tiskarna bo povsem nova in urejena po najnovejših zahtevah. Stroji so naročeni v Berlinu in Würtenbergu, érke na Dunaju in v Lipsiji, lesena oprava pa na Dunaju. — Toliko na znanje tistim, ki so raznašali govornice, da je g. Obizzi nam prodal svojo tiskarno.

Domača obrt. — Za naše šole smo dobivali skoro vse pisanke in risanke iz tujine, od Nemcev, največ od Grubbauerja iz Linca. Blagó ni bilo vselej tako, da bi ga mogli hvaliti, pač pa pogosto ostro grajati. — Zadnji čas je ustanovil v Gorici izdelovalnico za pisanke in risanke naš rojak g. Ant. Jeretič, trgovec z vsemi šolskimi in pisarniški potrebščinami v ulici za vojašnice. Papir njegovih knjižic je za 15% boljši od Grubbauerjevih, a cene so najbrže še nižje. Ker je naša dolžnost, da dajemo prednost domači kupčiji in obrtniji, dokler je poštena in dokler ustreza našim namenom in potrebam, zato priporočamo vsem gg. šolskim voditeljem in učiteljstvu sploh, da poskusijo z Jeretičevimi izdelki. Nam se zdi, da bodo zadovoljni. Sicer pa, poskušati ni težko! Čemu naj bi naš trdo prisluženi denar pošiljali na tuje? Bolje je, da ostane doma!

Mestni inženir. — Goriški mestni zastop imenoval je nekega tujca Baschiera za mestnega inženirja. Domačin Pelikan je dobil le 6 glasov, dočim, je prvi zmagal z 10. — Čudno, da v Gorici takó radi dajejo prednost tujcem!

„Slogini“ neni zavodi končali so v soboto svoje šolsko leto.

V štirih šolskih razredih bilo je 232 otrok, v dveh otroških vrtilih pa 124, skupaj torej 356. — Kaj bi bilo iz teh otrok, da ni „Sloge“, katero slovenski rodoljubi požrtvovalno podpirajo? Odgovor je lahek: Bodisi bi šli v laške šole in se potujčili, bodisi bi ne hodili v nikake šole (kar je v Gorici lahko mogoče) in potepali se po ulicah; eno slabše od drugega!

Šolsko leto je končalo s konecletno skušnjo. Najprej je bila skupna sv. maša v cerkvi Marije Device Imakuate; daroval jo je katehet č. g. Sim. Gregorčič; deklice so krasno pele. — Potem se je vršila skušnja v treh razredih in v otroškem vrtu v ulici Barzellini (v ulici sv. Klare se je vršila že dan poprej). Poleg „Sloginega odbora udeležili so se skušnje mons. Košuta, mons. Marušič, nadzornika Culot in Vodopivec, župan in vikarij iz Podgore, več razne slov. gospode in starišev. Otroci so prav dobro odgovarjali iz vseh učnih predmetov; petje bilo je posebno izbrano, zlasti dvoglasno petje v III. razredu, n. pr. „Tiha luna“. V vseh razredih so otroci deklamovali izvirne deklamacije. Vsi navzoči so odšli popolnoma zadovoljni z vsem, kar so videli in slišali ter s trdnim prepričanjem, kakó blagodejno je naše društvo, ki na tak način skrbi za vzgojo slov. mladine v Gorici. — Prihodnje leto se otvori poseben deški razred, v katerem bodo učenci 2. in 3. šol. leta. Učitelj je že določen.

Zrelostni izpit z odliko na goriškem ženskem učiteljskem so prestale g.čne Kor-

šič Lavoslova in Leban Ana iz Gorice ter Peternel Emilija iz Trsta.

Ponemčevanje na Goriškem. — Goriška „Eco del Litorale“ od srede priobčila je jako umesten in resničen članek o goriški gimnaziji. Članek priobčimo v prihodnji „Soči“ v doslovnem prevodu in dodamo par besedij še od svoje strani. — Članek z vso pravico toži, da na goriški gimnaziji propada toliko dijakov, kolikor nikjer drugod, toda po večini zaradi nemščine, katere se zahteva od Slovencev in Italijanov toliko, kolikor od rojenih Nemcev. Konečno pride članek do sklepa, da bo treba z veliko večjo odločnostjo zahtevati, da se sedanja gimnazija razdeli v slovensko in italijansko! Takó je! Oba naroda morata stopiti na noge in složno boriti se proti sedanjim nezdravim razmeram! Tudi našim sinovom mora biti odprta pot do višje omike in do višjih služb in ne le do služb — sodnijskih, šolskih in drugih uradnih slug, ki morajo znati po več jezikov še za lene uradnike ali pa za take, ki se nalašč nočejo učiti deželnih jezikov!

Spakovanje slovenskih krajevnih imen

— Zopet se nam je baviti s c. kr. gimnazijskim ravnateljstvom, ki je tudi letos na neodpusten način kvarilo slovenska krajevna imena v svojem letnem poročilu. Ne more nam iti v glavo, kakó more c. kr. oblastnija, ki opravlja službo germanizatorstva v tej deželi, posluževati se raje italijanskih skovank in spakedrank, nego pravih in povsod znanih slovenskih imen?! N. pr. Salcano, Merna, Samaria, Chiapovano, Bigliana, Savogna, Quisca, Canale, Doberdo, Carnizza, Bainsizza, Ranziano, St. Andrea, Duino, Matteredia, Vipulzano, Polubino, Cernica, Plava Imegna, Skrilla, Mernico, Sessana, Comen, Auzza in Libussina. S kako pravico rabi te spake c. kr. oblast v deželi? Ali mora res biti vse pokvarjeno? Ali je res že vsakomur dovoljeno, pačiti naša imena in norčevati se z zemljo slovensko?! — Tudi najnovejši izum goriškega ravnateljstva „St. Georg“ za Šturje ni še popolnoma izginil, marveč enkrat se nahaja na prvem mestu in enkrat v oklepkih. Šturci, na noge in protestujte proti skrunilcem svojega lepega slovenskega imena! — Štiri imena so le deloma pravilno pisana, namreč: Klauže, Pervacina, Šebrelja in Dobraulje. — Pravilno je pisanih 28 imen, večinoma takih, ki se kvariti skoro niti ne dajo. — Takó se počenja z nami na naših tleh! — Sicer pa: ali zaslužimo boljše ravnanje? Na Češkem bilo bi kaj enakega nemogoče! Tamkaj bi vsaka občina posebe odločno protestovala proti takemu pačenju imen. — In kaj se stori pri nas?

Ne le z našimi osebnimi in krajevnimi imeni, marveč celó z nami samimi počenja že vsak tujec kakor svinja z méhom, a mi mu še roko poljubujemo v svoji brezmejni ponižnosti, katere mora pa tudi enkrat biti konec!

Tatje so v viharni noči od 13. do 14. tekoč. m. okradli Ivana Čubeja, krčmarja na Lijaku (v kromberški občini), ki ima tudi trgovino z jestvinami. Z jako dolgim in debelim lesenim drogom so izdrli iz okna prodajalnice železno omrežje, ter so razbili stekleno ploščo, katero so prej še namazali z blatom, da bi ne zaropotala pri razbijanju. Skozi razbito ploščo so segli z roko, in odprli zapahe pri oknu. Odnesli so slanine, sladkor, kavo, nekoliko kruha in tobaka, denar, kar ga je bilo v miznici, in pa knjižico, v kateri so bili zapisani računi in dolгови odjemnikov. — Tiste dni so tatje okradli neko prodajalnico v Oseku in menda tudi v Vrtovinu.

V Solkanu se snuje pevski zbor pod vodstvom nadučitelja g. Tom. Juga; oglašilo se je že precej lepo število mladeničev. — To je prav vesela novica iz prijaznega Solkana. Le srčno na delo! S početka bodo res marsikake težave, toda nikar obupati. Ta pevski zbor bi lahko veliko pripomogel k večji živahnosti v Solkanu.

Brzobjavna postaja v Solkanu začela je poslovati 15. t. m.

Pred sklepom lista prejeli smo iz Solkana sledečo novico:

„Danes po noči so neznani tatovi odnesli našemu županu mizo, v kateri je bilo okoli 10 gld. Ulomili so skozi klavnico, kjer so prižgali luč in šli v kuhinjo. — Zjutraj so domačini mizo našli; imela je dve nogi polomljeni.“

Šempaski tabor. — Dne 18. okt. t. l. bo 25 let, od kar se je vršil znameniti šempaski tabor, ki je bil velikega pomena v našem narodnem življenju na Goriškem. Odbor našega političnega društva „Sloga“ sklenil je v seji 17. t. m. skrbeti za to, da se bo 25-letnica slovesno praznovala zadnjo nedeljo septembra na prostoru nekdanjega taborja. — Izborna misel! Naj bi se dostojno izvršila!

Iz šempaske županije nam pišejo: „Tudi k nam je prinesel davkarijski obhodnik le nemško-laške opominske liste; ljudje so se močno jezili. Neka žena se je oglasila in rekla, zakaj ni prinesel slovenskih opominskih listov, ali obhodnik je zarenčal nad njo: „Molči baba, zadosti, da veš, da je za davek plačati.“ — Takó smo torej mi Slovenci dobri edino le „za davek plačati“; za drugo nas ne poznajo! Izgovor, da glavna davkarija ni imela slovenskih opominskih listov, je ničev. Zakaj si jih ni oskrbela za časa? Ne pridite nam več s takimi opravičevanji!“

Letina v dolnjih Brdih. — Iz Medane nam pišejo: „Pri nas kaže letina precej dobro; sadja imamo prav veliko. Skoda, da je zgodnja toča nekatera polja na dolnjem koncu precej hudo poškodovala. — Dežja imamo več kot zadosti, ali takih nalivov, kakor v gorenjih Brdih, o katerih je poročala zadnja „Soča“ pri nas ni bilo. Zaradi sena je zdaj pogosti dež celó nadležen.“

Iz kobariške okolice piše nam po letih najmlajši dopisnik: „Prebirajoč neko nemško listino, izdano l. 1874. v Trstu, naletim tudi imena vasij v kobariški okolici. Ali kakó so pisana? Čujte! — Naš Sužid je Sussid in Susid; Staroselo je Starasella; Potoki so Potoko; Borjana so se premenila v Boreana; naš Breginj v Bergonja (zakaj ne vergogna-sramota?!); Svina postala so Svigna; Idrsko ali Idrijsko pa Idrisca; naša Dreznica se je prelevila v Dresniza, itd. — Takega pačenja naših poštenih slovenskih imen bi ne smeli trpeti!“

Matajurski.“

Iz kobariškega Kota. — Čital sem, da imajo v Brdih škriatino. Tudi tu jo imamo. V Breginju in Sedlu je bila šola delj časa zaprta. Le v Breginju je umrlo na tej bolezní čez 20 otrok.

A še druga bolezen nas je obiskala. Neka želodična bolezen je to, ker največ škoduje želodcu — pravijo jej toča. Od 3. do 12. t. m. imela je nič več kot štiri glavne nastope in več manjših poskušanj. Prav nič se ni zmenila za to, da se je cerkovník dvakrat celo noč in menda trikrat skoraj cel dan obešal za vrvice v zvoniku. Žito je bilo v enem dnevu po toči zrelo, a niso ga želi, ampak kosili.

Nekateri vraževerci pravijo, da so jo napravile copernice, drugi, da so jo gospodje nunci priklicali, tretji pa, da je to

„štrafinga božja“. — Naš Kot je prav pogosto pozorišče takim žalostnim prikaznim, dočim v kobariški dolini vselej mirno dežuje. Uzrok tiči v tem, ker smo ravno pod vetrovnimi tokovi, ki z veliko silo gonijo tod mimo oblake navadno na sever.

Mojstri „skaze“. — S Tolminskega pritožuje se nam v obširnem pismu neki rokodelc, da se prav malo gleda na to, ali rokodelski učenci dovršijo svoje učenje ali ne. Prigodi se, da so se na pol izučili, pa že začno delati na svojo roko. Da taki „mojstri“ niso veliko prida, je naravno. — Kakó bi se uredile take in enake razmere, o tem se posvetuje poseben ošek v državnem zboru na Dunaju, ki izprašuje za mnenje tudi obrtnike iz vseh dežel. Danes odgovarjajo odposlanci s Primorskega. Tudi naše „Slovensko bralno in podporno društvo“ je poslalo tjakaj svojega zastopnika v osebi znanega umetnega kamnoseka g. Blaža Bitežnika nasproti pošte v Gorici. — Kake navode je dobil od posebnega shoda goriških obrtnikov, poročamo v članku „Obrtni zakon“ v današnji „Soči“. Tudi o takih učencih je tamkaj govor, na kar opozarjamo gospoda dopisnika.

Naši Bolčani na Štajerskem. — Celjska „Domovina“ piše: „V loški župniji pod Zidanim mostom se je naselilo v zadnjih letih okoli 200 Bolčanov, vrlih slovenskih krošnjarjev; kupili so si hiše ali hišice in kaj zemljišča. Tu je svet mnogo boljši in bivališče v tem kraju je radi bližnje postaje za krošnjarje veliko prikladnejše.“

Furlanska železnica. — Konečno je določeno, da furlanska železnica se zveže z južno pri Trziču. Zmagal je tržaški upliv. Ta zveza je Gorici v veliko škodo.

Iz Devina nam poročajo, da g. Warchanek, gospodar tamošnje tovarne za sardine, je poslal z Dunaja šest krasnih oltarnih svečnikov v vrednosti več sto goldinarjev.

Doznali smo tudi novico, ki razburi ves slovenski narod. Princ Hohenlohe je začel z vsem svojim uplivom pospeševati italijansko propagando v Devinu. Iz devinskega gradu pride vse zlo, ki bo razsajalo ob tem delu morskega obrežja. Toda kdor seje veter, žel bo vihar. To naj si princ Hohenlohe dobro zapomni.

„Družba sv. Cirila in Metoda“ bo imela 26. t. m. v Sežani svojo osmo glavno skupščino; spored smo priobčili v današnji „Soči“. Popoldne pojde iz Sežane poseben vlak v Divačo, da si gostje ogledajo tamošnjo prekrasno podzemeljsko jamo ali vilenico. — Kdor le more, naj ta dan pride v Sežano na pomembni narodni praznik. — Tiste podružnice, ki ne pošljejo svojih zastopnikov, poskrbe naj vsaj za to, da jih bo kdo drugi zastopal. V ta namen naj pošljejo glavnemu vodstvu ali pa nam toliko pooblastil, kolikor zastopnikov jim tiče po pravilih, le prostor za imé pooblaščenca bodi prazen. Vsaka podružnica ima torej priložnost, da bo pri občnem zboru zastopana; ako bi katera ne bila, potem bi take malomarnosti ne bilo lahko odpustiti!!

„Lega Nazionale“. — To laško šolsko društvo, ki pa z vsakim svojim korakom le politikuje, imelo je v nedeljo svojo drugo glavno skupščino v Rivi na Tirolskem. Goriški magistrat je poslal tjakaj kot svojega zastopnika neizogibnega dr. Venutija; pridružil se mu je tudi dr. Marani kot zastopnik goriške podružnice. Potne stroške plačali smo Slovenci.

Pri tej skupščini so sklenili, da tretji zbor se bo vršil v Gorici, v tem „italijanskem“ mestu ob furlanski Soči. — Kakó so smešni! Jim že pokažemo, kakošno

je to italijanstvo Gorice! Naša lepa Gorica ni bila nikdar in ne bo italijanska! Slovenski narod na Goriškem si že sam poišče svoje stare pravice do svoje lepe Gorice — ki ni in ne bo kaka „Monticella“. Občni zbor „Lege“ v Gorici bo za nas Slovence drzna provokacija in kdor se ga udeleži, imeli ga bomo za izzivalca, kateremu odgovora ne ostanemo dolžni, marveč napovemo mu boj do skrajnosti.

Pazite, kaj podpisujete! — Neki agent B. deluje v Gorici in na deželi za pražko tvrdo Hamáček. Toda zgodí se večkrat, da dobé vse drugačno blagó ali pa po drugačnih pogojih, kakor so se dogovorili z agentom; zató se branijo blagó sprejeti. Na to pride pismo od odvetnika Pollaka, ki grozi s tožbo in opozarja na podpisano naročilo. In kaj stoji tiskano na njem? Evo: „Le vsebina tega naročila ima za nas veljavo, takó da se ne moremo celó nič ozirati na ustne dogovore z agentom“. Kdor podpiše naročilo, na katerem je tiskana taka pripomnja, mora brez ugovora držati to, kar je tam napisano. Zató naj vsakdo natančno pazi, da se naročila prav napisujejo. Zató pozor, predno kaj podpisujete!

„Slovanska knjižnica“. — Zadnja „Soča“ je naznanila, da začne izhajati v Gorici meseca oktobra vsakih 14 dni „Slovanska knjižnica“, ki bo prinašala dobre prevode povestij iz vseh slovenskih jezikov. To vest je z veseljem pozdravil tudi „Slov Narod“. — Knjižnica bo izhajala redno kakor vsak časopis; cena le gld. 2.60 na leto, kar je jako malo za 1664 strani zabavnega in poučnega berila. — Doslej so že stiri povesti pripravljene za tisek: dve iz češkega jezika, ena iz poljskega in ena iz slovaškega. Več mladih prevajalcev ima v delu že nekaj drugih povestij. Znani prijatelj Slovencev, neumorni g. Jan Lego v Pragi, poslal nam je večjo zbirko čeških povestij, ki so vredne, da jih v slovenski obleki podamo našemu čitajočemu občinstvu. Blagor narodu ki veliko čita! — Naročnino prejema naše upravnistvo.

Ponarejeni petdesetaki. — Iz Medane ob laški meji nam pišejo:

„Od vsih krajev dobivate „čast. gosp. urednik, dopise in novosti, a iz Medane ne vidim, da bi se kaj v Vašem cenjenem listu čitalo; blagovolite sprejeti torej sedaj radi ponarejenih petdesetakov sledeče vrstice:

Dne 13. t. m. zvečer prideta dva nepoznana Italijana gredé iz trga v Gorici skozi Mošo v Medano, in gresta pod vasjo k nekemu tukajšnjih kmetov ter ga uprašata ali ima kakšno živino na prodaj, da sta bila sicer v Gorici tisti dan na trgu, pa da nista mogla nič kupiti. Kmet ima več živali in eno kravo in enega junca bi prav rad prodal; zadovoljen pelje ju v svoj hlev in pokaže omenjeno žival; Italijana si izbereta kravo ter ponudita kmetu sto (100) gold. ali kmet hotel je imeti več; med tem ko se tam pogovarjajo, nastala je noč. Italijana prosita, da bi ju kmet tisti večer prenočil, kar jima kmet rad dovoli, in zraven še malo večerje napravi.

Drugo jutro sta se Italijana premislila in hočeta imeti junca ter ponudita zanj 50 gold. Ali kmet ni bil s tem zadovoljen in Italijana gresta v vas k sv. maši, ker je ravno takrat zvonilo. Ko prideta iz cerkve, gresta naravnost v krčmo in prašata kaj za zajutrak, a s pogojem, da jima mora krčmarica prej petdesetak izmenjati, ker nimata drobiža. Ali krčmarica ju pošlje, naj gresta kam drugam izmenjati, da med tem jima ona zajutrak napravi. Ali moža gresta zopet počasi k dotičnemu kmetu in se pogodita za junca za 53 gold. Eden Italijanov, kateri se je delal kot mešetar, vzame iz žepa petdesetak in upraša kmeta, ali mu more vrniti

47 gold., da mu on poda sto gold. to je dva petdesetaka; k sreči kmet ni imel a zadovoljen ponudi se, da gre v vas izmenjati.

Ko kmet dospé v vas, prihiti mu na proti tukajšnji posestnik, kateri je prej Italijana opazoval, ker sta se mu zdela sumljiva, in upraša, ali jima je kaj prodal. Kmet pokaže koj petdesetak in pravi, da je prodal junca ter je prišel izmenjat, ker Italijana nimata drobiža. Hitro vzame posestnik petdesetak ter gresta skupaj v občinsko pisarnico ogledovat ga; in res, spoznalo se je, da je ponarejen. (Pozna se hitro; ima več napak, a najbolj pa pri magvar namesto magyar, kakor smo čitali v „Soči“ in „Primorcu“.)

Hitro zbereta tukajšnji tajnik in omejeni posestnik štiri može in skupno gredó s kmetom na Italijane; enega so hitro ujeli, ali drugega, kateri se je delal kot mešetar jim je ušel; zastonj so tekli za njim. Ko pripeljejo ujetega Italijana v občinsko pisarnico, ga hitro pregledajo ter ne dobijo pri njem nobenega drugega denara razun dveh tudi ponarejenih petdesetakov. Sporočili so torej hitro žendarmariji v Kormin, ktera je poslala koj dva moža, da sta dotičnika zopet pregledala in odpeljala pokorit se za njegove goljufije. Dotični Italijan imel je tudi pri sebi več pisem in menjic, po katerih se je spoznalo, da se kliče Giuseppe Todoni iz neke vasi pri Čedadu; imel je tudi potni list dveh konj, ktere je pred 14 dnevi ukupil na Tolminskem gotovo s ponarejenimi petdesetaki, kot je hotel storiti pri kmetu v Medani. (Prosimo, le oglasite se še večkrat. Ur.)

Poljedelsko ministerstvo je razpisalo za prihodnji tečaj na goriški slovenski kmetijski šoli dva štipendija po 100 gld. za slovanske učence iz Istre. — Pogoji so: starost 15 let, krstni list, zdravniško spričalo, šolsko spričalo in spričalo o lepem vedenju. Novi tečaj začne 7. novembra.

C. kr. velika realka v Gorici končala je letošnje šolsko leto dne 15. julija. Iz programa, v katerem nadaljuje gospod prof. Hendrych svojo učeno razpravo o francoskih pridevnikih, posnamemo sledeče: Brez pripravnice, katera se prišteva k realki, vstopilo je letos v ta zavod 232 učencev. Od teh je bilo 136 Italijanov, 44 Slovencev in 43 Nemcev, po veri pa 210 katolikov, 11 židov in nekaj drugih veroizpovedanj. Odličnjakov jo bilo le 7, med temi jeden Slovenec, četrtošolec Mašera Franc iz Kobarida; prvi red dobilo je 171, drugi 23 in tretji 6 učencev; 24tim je dovoljena preskušnja po počitnicah iz jednega predmeta, jeden ni bil izpraševan zaradi bolezni. Šolnine došlo je v obeh polletjih 4845 gl.

Ob jednem naznanimo, da prične prihodnje šolsko leto na tem zavodu 16. septembra. Oni dijaki, ki niso še napravili sprejemnega izpita, sprejemali se bodo 14. in 15. septembra, vsi drugi 16. in 17. od 9. — 12. ure predpoldne in od 3. — 5. popoldne.

Slap na Tolminskem. — Mati je pustila samega otroka v zibelki ter odšla na polje. Domov prišedši najde dete mrtvo v zibelki. Otrok je v tem času silil iz zibelke in vrvice čez zibelko so ga zadušile. Županstvo je stvar naznanilo glavarstvu in to sodišču. Dne 7. t. m. je prišla komisija iz Tolmina, ter preiskovala, ni li morda bila kaznjiva nemarnost pri stariših. Zenske so nekoliko v strahu. Ta strah bo zelo koristil v prihodnje.

Raztelesenje se je vršilo na pokopališču v Ročah.

Na Pontebi je umrl preč. mons. Ant. Veliscig, apostolski pronotar in župnik v Ogleju; star je bil 64 let.

Ostala Slovenija

Trst in Istra. — (Družba sv. Cirila in Metoda za Istro) je potrjena. Predsednik je dr. Dinko Vitezović, tajnik dr. Laginja, blagajnik dr. Andrej Stanger, odvetnik na Voloskem. Ustanovniki plačajo enkrat za vselej 100 gld., letnina pa znaša 1 gld. na leto.

— (Namestnik Rinaldini) je „nekaj bolan“; zato je dvorni svetnik Krekich posetil nadvojvodo Petra Ferdinanda, ki je prišel v Trst z gojenci vojaške akademije v dunajskem Novem Mestu.

— (Pevsko društvo „Skola“) v Sv. Križu bo imelo v nedeljo ob 11. uri svoj ustanovni občni zbor. Le vstrajno naprej!

— (V Koprju) so v soboto dokončali zrelostni izpiti na učiteljsku. Od Slovencev preстал ga je z odliko g. Ivan Kraševic iz Trsta; zrel pa so gg. Bitežnik Jos. iz Grgarja, Maslo Anton iz Kopra, Srebrnič Franc iz Solkana, Trampuž Alojzij iz Kostanjevice, Vizintin Rudolf iz Renč in Žagar Mihael iz Globelj.

— (Nadvojvodinja Marija Terezija), so-proga nadvojvoda Karola Štefana, povila je 5. t. m. sinčka, katerega je krstil poreško-puljski škof na imena: Leon, Karol, Marija, Ciril in Metod. Prvo ime je papeževo, ki je bil krstni boter (po zastopniku nadvojvodi Albrehtu Salvatorju), drugo je očetovo, tretje pa materino. Visoki novorojenček Ciril-Metod je torej najmlajši „panslavist“ v Avstriji. Sv. brata Ciril in Metod izprošita mu trdno zdravje in navdahnita Slovanom prijazno srce!

— (V Podgradu) so dobili novega zdravnika, mladega in vrlega Čeha dra Jos. Šebesta.

Kranjsko. — (Dijaško podporno društvo „Radgoj“) dobilo je svojega prvega in velikega podpornika v osebi slovenskega dobrotnika g. Jos. Gorupa na Reki, ki mu je podaril 10.000 kron. Slava takemu rodoljubu!

— (Ljubljana, je dobila dovoljenje, da sme vzeti na posodo $\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev za razne občekoristne naprave. — Peta lekarna ustanovi se na Poljanah. Pravico je dobil g. I. Hočevnar iz Cerkljan na Gorenjskem.

— („Učiteljski Dom“) nameravajo slovenski učitelji zgraditi v Ljubljani po izgledu onega v Zagrebu. „Učiteljski Tovariš“ začel je zbirati radodarne doneske v ta namen.

— (Deželni šolski svet) kranjski ni predlagal nobenega prosilca za ravnateljsko službo na ljubljanskem učiteljsku; Nemca ni hotel predlagati, Slovenca se pa ni — upal. Daleč smo prišli. Baron Gauč ima torej povsem prsto roko.

— (Dolenjska železnica.) Vlak za poskušnjo šel je v nedeljo iz Ljubljane v Kočevje.

— (Kranjskim Slovincem) se je začelo slabo goditi pod novim deželnim predsednikom baronom Heinom, ki je začel že kazati svojo pravo barvo. Celó ljubljanskemu županu je prepovedal pozdraviti sokolski shod v imenu ljubljanskega mesta, dasi je to povsod v navadi. Tudi nemški uradni list v slovenski deželi začel je drzno žaliti Slovence. — Prav! Le naprej! Kdor seje veter, žel bo vihar!

— (Slovenska nižja gimnazija) v Ljubljani izdala je letos slovensko konecletno poročilo. V 4 razredih bilo je 357 učencev, torej toliko, kolikor jih nimajo mnoge višje gimnazije.

— (V Ljubljani) prirede jutri abiturijenti slovenskih in hrvaških učiteljskih skupno veselico.

Štajersko. — (Na mariborski gimnaziji) bilo je v preteklem šolskem letu 215 Slovencev in 113 Nemcev. Med odličnjaki bilo je 34 Slovencev in 5 Nemcev. Drugi in tretji red dobilo je le 19 dijakov! Kolik razloček med Mariborom in Gorico! Pri nas je 408 učencev dobilo drugi in tretji red 80, med letom izstopilo pa že 20.

— (Mariborska Čitalnica) je tudi ustanovila tamburaški zbor. Dne 2. t. m. priredila je izlet v Ruše, kjer se je vršila lepa veselica. Takó je treba! Ven v okolico na narodno delo!

— (Štajerski Nemci) priredili so 8. t. m. v Celju shod, na katerem so javkali in stokali, kakó strašno da so zatirani in kakó grozno da vlada podpira Slovence. Kdo naj se ne smeje? — Prišli so v Celje ta dan, ker so Slovenci odšli v Ljubljano na sokolski shod; zato so dobili „korajžo“, da so prišli v to „nemško mesto“ prodajat svoje neslanosti.

— (Toča) naredila je tudi na Štajerskem veliko škode. Pri Planini padala je do debelosti jajca. — Tudi nevihta naredila je marsikje veliko škode.

— (V Brežicah) imajo c. kr. okrajnega in deželnega zdravnika, a nihče ne zna slovenski. Kakó se pa sporazumeta z bolniki, nam je res neumljivo.

— (Na Vidmu) ima vinorejsko društvo ameriški vinograd, iz katerega cela okolica dobiva ameriške reznike; letos jih je dal okoli 14.000. Stajerci se dobro pripravljajo na boj proti trtni uši.

— (V okrajnem zastopu mariborskem) bodo imeli tudi zanaprej Nemci večino. Slovenci so se premalo brigali za letošnje volitve.

— (Obesil se je) malovredni 18-letni pohajč in uzmovič Alojzij Rakuša z Kumove.

Glasba. — Rodoljubni knjigar g. Schwertner v Brežicah na Štajerskem lotil se je doslej pri nas malo oskrbljenega — glasbinega polja. V zadnjih dneh je izdal dve znameniti glasbeni deli; prva je: „Podoknica iz Teharskih plemičev“, transkripcija za glasovir cena 50 kr.; druga pa je: „Pesni za visoki glas“ (cena 75 kr.). Obé deli je zložil učitelj „Glasbene Matice“ v Ljubljani g. K. Hoffmeister, rodóm Čeh. — Obe deli jako hvali stroga kritika glasbenih veščakov. Tudi na Českem se časopisi laskavo izražajo o teh dveh delih. Zató moremo g. Schwertnerju le častitati, da je takó srečno začel svoje glasbeno podjetje. Le srčno dalje! — Toda v njegovo in stvarno korist priporočamo, da bi izdal zdaj nekoliko bolj lahkih del za glasovir, zlasti lahkih, a melodijaznih samospenov, kakoršnih imà naš Volarič veliko na razpolago. Pri nas je razmeroma premalo takih glasbenih veščakov, ki bi bili kos dosedanjsima deloma, lažje skladbe bi pa veliko prej prodle v vse tiste kroge ki segajo po tujih proizvodih, ker ne dobijo primernih domá.

Izdajatelj in odgovorni urednik And. Gabršček
Tiska A. M. Obizzi v Gorici

Franc Bensa

v ozki ulici št. 8 v Gorici

prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potreščine za čevljarje.

Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah. Zato se sl. občinstvu priporoča za obilen obisk.

ANT. JERETIČ

za veliko vojašnico

v Gorici

prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjžice, knjige za upisovanje, itd. Pisanke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo še posebno opozarja.